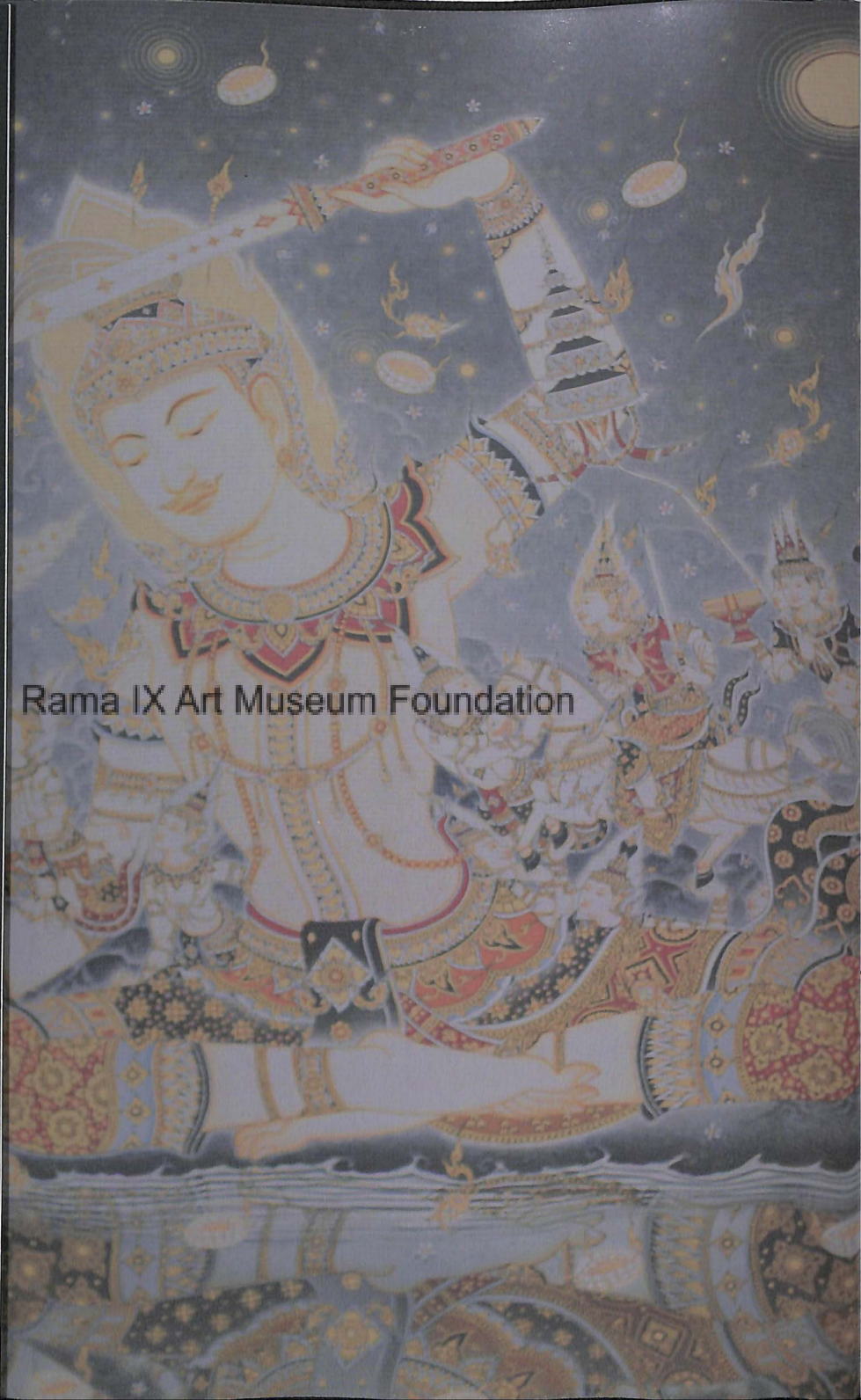

Paintings of Buddha's life history – TIMELESS DHAMMA

ธรรมไม่มีกาลเป็นเครื่องประกอบ

Rama IX Art Museum Foundation

Rama IX Art Museum Foundation

จิตรกรรมพุทธประวัติ (ธรรมไม่มีกาลเป็นเครื่องประกอบ)

โดย สุรทิน ตาตะน๊ะ

๓ - ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕

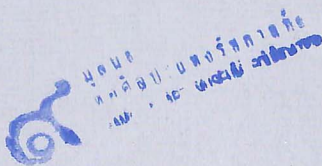
ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ถนนเจ้าฟ้า กรุงเทพฯ

Paintings of Buddha's life history
TIMELESS DHAMMA

By Surathin Tatana

3 - 30 May 2012

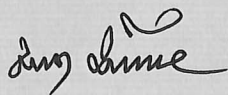
At The National Art Gallery, Chao Fah Road, Bangkok, Thailand

Rama IX Art Museum Foundation

ความเห็นของศาสตราจารย์ชูลูด นิ่มเสมอ

สุรทิน ตาตะนะ มีอุปนิสัยพิเศษในด้านความงาม ด้วยความประสานกลมกลืนของรูปทรงและ
ข้อเรื่อง นำไปสู่การประสานกันอย่างลงตัวระหว่างความงาม ความเป็นระเบียบและความดีซึ่ง
เป็นเนื้อหาจริงของงานทุกชิ้นของเขา แม้ในเรื่องที่ตรงข้ามกับความงามเช่นตอนที่พระพุทธองค์
ทรงทรมานพระวรกาย สุรทินก็นำมาสร้างชิ้นเป็นผลงานอย่างงดงาม สุรทินใช้แนวเรื่องพุทธ
ประวัติที่มีความหมายทางความตึงต้ามในงานสร้างสรรค์ของเขาตลอดมา อันที่จริงความงามก็
เป็นเป้าหมายหลักของศิลปกรรมไทยมาทุกยุคสมัย โดยเฉพาะในงานจิตรกรรมแบบประเพณี
เช่นมารผจญที่ดูร้ายรุนแรง ก็นำมาแสดงออกด้วยการประสานกันอย่างงดงาม การต่อสู้
ระหว่างยักษ์กับวานรหรือมนุษย์ก็ดัดแปลงมาเป็นภาพจับที่งดงาม กลมกลืน สุรทินมีเป้าหมาย
นี้เช่นเดียวกัน เราจะเห็นความงามเป็นจุดเด่นในงานทุกชิ้นของเขา เริ่มตั้งแต่ยังศึกษาอยู่ใน
มหาวิทยาลัยศิลปากร ภาควิชาศิลปะไทย และด้วยการทำงานต่อเนื่องมาอย่างไม่หยุดยั้ง ทำให้
เขามีประสบการณ์เพิ่มขึ้นมากมาย ทั้งด้านความคิด การแสดงออกและรูปแบบที่งดงามตาม
แบบไทยที่มีพลังของศิลปะแฝงลึกอยู่ภายใน และที่สำคัญความเป็นตัวตนของสุรทินและสำเนียง
ล้านนาถิ่นกำเนิดของเขาได้แสดงตัวเด่นชัดอยู่ในทุกชิ้นงาน หวังว่างานศิลปะของเขาจะพัฒนา
ต่อไปอย่างไม่หยุดยั้งสู่ความสูงส่งของศิลปะไทย

ศาสตราจารย์ชูลูด นิ่มเสมอ

จิตรกรรมพุทธประวัติ

เรื่องราวเกี่ยวกับพุทธประวัติที่ได้นับถือหรือเล่าสืบต่อกันมา มีภาพจิตรกรรม พุทธประวัติ แบบประเพณีของไทย ทั้งที่เป็นภาพจิตรกรรมฝาผนัง ภาพพระพุทธรูป ภาพในสมุดข่อย สมุดภาพไตรภูมิและลายรดน้ำมีความสำคัญ ผูกพันกับวิถีชีวิตของคนไทย ทั้งวัฒนธรรม ประเพณีและความเชื่อทางพระพุทธศาสนาที่สืบทอดกันมา สิ่งต่างๆ เหล่านี้ส่งผลต่อ อิทธิพลทางความคิดและจินตนาการที่ชักนำจิตใจไปสู่ความศรัทธาในพุทธศาสนาและความซาบซึ้งในสุนทรียะตามแบบไทย

ข้าพเจ้าจึงได้นำเสนอเรื่องราวพุทธประวัติในแง่คติความเชื่อ ในรูปแบบ จิตรกรรมไทยแนวประเพณีโบราณ ที่เน้นเนื้อหาเชิงอิทธิปาฏิหาริย์ อันเป็นการเสริม ศรัทธาต่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โนมนำให้ผู้คนเข้าใจหลักธรรมคำสอน ของพระองค์ พร้อมกับการแสดงออกทางศิลปะและความงามของครูช่างโบราณ

แหล่งข้อมูลและการศึกษา

ในงานสร้างผลงานจิตรกรรมแบบประเพณีไทยข้อมูล ที่มา เป็นสิ่งสำคัญมาก แหล่งข้อมูลต่างๆ มีหลายส่วนที่นำมาประกอบในการสร้างสรรค์ ข้าพเจ้าได้แบ่งเป็นลำดับ ดังนี้

1. ข้อมูลจากหนังสือพุทธประวัติ วรรณกรรม และเอกสารที่มีความเกี่ยวข้อง ข้าพเจ้า ต้องศึกษา อ่านเพื่อให้เข้าใจก่อนเริ่มทำงานทุกครั้ง เพื่อสร้างจินตนาการเป็นภาพรวม ก่อนร่างลายเส้น
2. แหล่งข้อมูลจากสมุดภาพไตรภูมิฉบับต่างๆ เช่น ฉบับกรุงศรีอยุธยา และกรุงธนบุรีมี องค์ประกอบของภาพที่เป็นแบบแผนประเพณี แสดงถึงภูมิปัญญาของบรรพชนไทยในการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ออกมาเป็นภาพในเชิงศิลปะ และมีความหมายในทางปรัชญาทางศาสนา ข้าพเจ้าจึงศึกษาเรื่องพุทธประวัติในสมุดภาพไตรภูมิ เพื่อ ประมวลเรื่องแต่ละตอนถ่ายทอดเป็นภาพเล่าเรื่อง ให้สามารถสื่อความหมายได้อย่าง ชัดเจน โดยอ้างอิงภาพจากสมุดภาพไตรภูมิ
3. ข้อมูลจากลายรดน้ำ จิตรกรรมลายรดน้ำจะโดดเด่นเรื่องเส้นและการจัดองค์ประกอบ ของภาพโดยมีรายละเอียดของตัวละคร เครื่องแต่งกาย สถาปัตยกรรม สิ่งแวดล้อม และธรรมชาติที่ชัดเจนสมบูรณ์ ข้าพเจ้าได้ศึกษารายละเอียดแต่ละส่วนรวมถึงหา โครงสร้างของลายเส้นที่แน่นอน ไปจัดองค์ประกอบของภาพเป็นโครงแบบร่างลายเส้น
4. ข้อมูลจากจิตรกรรมฝาผนัง จิตรกรรมแบบประเพณีไทยมีลักษณะของสกุลช่างแบ่ง ออกของแต่ละภาคชัดเจน มีความพิเศษแตกต่างกันไป ข้าพเจ้าได้รับอิทธิพลจาก จิตรกรรมฝาผนังของล้านนา และจิตรกรรมไทยภาคกลางมาผสมผสานออกมาเป็นงาน จิตรกรรมไทยแบบประเพณีที่มีลักษณะเฉพาะตน ในการศึกษาข้อมูลจากงานจิตรกรรมฝา ผนังทั้งสองส่วนนี้ ข้าพเจ้าต้องเข้าไปสัมผัสกับสถานที่จริง เพื่อซึมซับความรู้สึกและ บรรยากาศ รวมถึงศึกษาโครงสร้างและทัศนธาตุต่างๆ ที่ถูกสร้างสรรค์จากครูช่างโบราณ
5. ข้อมูลจากประสบการณ์ การได้บวชในพระพุทธศาสนาเป็นสิ่งสำคัญมากประการหนึ่ง ที่ทำให้ข้าพเจ้าได้ซึมซับ เข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงหลักธรรมคำสอนในพุทธศาสนาโดยความ ศรัทธาที่มีต่อศาสนาเช่นนี้เป็นแรงผลักดันและแนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน

วิธีการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมพุทธประวัติ

1. ภาพร่างลายเส้นเป็นส่วนที่สำคัญมากก่อนจะเป็นภาพต้นแบบ ข้าพเจ้าจะหาโครงสร้างลายเส้นของภาพรวมทั้งหมดก่อน เริ่มจากเลือกตอนที่จะนำมาสร้างงาน กำหนดโครงสร้างของภาพทั้งหมดให้แน่นอน โดยยึดหลักองค์ประกอบของจิตรกรรมไทยโบราณเป็นหลักสอดแทรกแนวความคิดและทัศนะส่วนตัว องค์ประกอบของภาพอาจจะมีลด เพิ่ม ตัดตอนเป็นบางส่วน เพื่อความเหมาะสม ก่อนถึงขั้นตอนภาพต้นแบบ
2. ภาพต้นแบบนำภาพร่างลายเส้นที่ได้ทดลองใช้สีจิตรกรรม สร้างบรรยากาศของภาพให้สมบูรณ์ เป็นเค้าโครงของภาพทั้งหมด ในขั้นตอนนี้อาจมีการแก้ไขในบางส่วนอีกครั้ง เพื่อความเหมาะสมและสมบูรณ์ในการสร้างสรรค์ผลงานจริง
3. การสร้างสรรค์ผลงาน นำภาพต้นแบบมาขยายเป็นผลงานจริงมีขั้นตอนวิธีการดังนี้

3.1 ร่างเป็นภาพลายเส้นที่ชัดเจน โดยเพิ่มเติมในส่วนของการละเอียดลงรายละเอียดของบุคลภายในภาพ

3.2 ลงสีพื้นโดยรวม เริ่มจากพื้นหลัง ท้องฟ้า ภูเขา ต้นไม้ และพื้นดินตามด้วย สิ่งแวดล้อมด้านสถาปัตยกรรม ได้แก่ ปราสาทราชวัง เมือง และบ้านเรือนต่างๆ

3.3 กำหนดน้ำหนักก่อนแก่ของตัวบุคคลในเรื่อง ตัวบุคคลที่สำคัญใช้น้ำหนัก สีที่สว่าง เช่น พระพุทธเจ้า นางฟ้า เทวดา พระอินทร์ พระพรหมและกษัตริย์ ตัวบุคคลที่มีบทบาทรองลงไป เช่น พวกยักษ์ พระสงฆ์ ชาวบ้านและสัตว์ต่างๆ ใช้น้ำหนักใกล้เคียงกับสภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างบรรยากาศของภาพให้ดูกลมกลืน และมีเอกภาพ

3.4 เพิ่มบรรยากาศของภาพโดยรวมอีกครั้ง คัดน้ำหนักสีสว่าง เน้นลดรายละเอียดของเครื่องแต่งกาย และลดรายละเอียดสถาปัตยกรรม ด้วยสีทองและทองคำเปลว

ผลงานจิตรกรรมพุทธประวัติ เน้นการสร้างบรรยากาศ ที่มีวรรณะสีเป็นเอกรงค์ดูกลมกลืนและใช้น้ำหนักอ่อนแก่ สร้างความแตกต่าง ชัดแย้งภายในภาพ ให้ได้ผลรวมทางทัศนธาตุที่สมบูรณ์ การสร้างสรรค์ผลงานมีจุดมุ่งหมายเพื่อแสดงความศรัทธา ความดีความประณีตละเอียดอ่อน ด้วยเทคนิควิธีการของจิตรกรรมไทยแบบประเพณีไทย

แนวความคิด

ข้าพเจ้าสร้างสรรค์ผลงานชุด “จิตรกรรมพุทธประวัติ” โดยนำแนวคิดและแรงบันดาลใจจากพุทธประวัติซึ่งส่งผลสะท้อน ให้เห็นวัฒนธรรมอันดีงาม คุณค่าทางศิลปะ และประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าเรื่องที่เกี่ยวกับพุทธศาสนา ในรูปแบบจิตรกรรมไทยแบบไทยประเพณีซึ่งผสมผสานในด้านอารมณ์ ความรู้สึกส่วนตัว และวิธีการทางศิลปะเข้าด้วยกัน โดยอาศัยโครงสร้าง องค์ประกอบ เนื้อหา รูปทรงจิตรกรรมไทยได้แก่ สมุดภาพไตรภูมิ สมุดข่อยลายรดน้ำ จิตรกรรมฝาผนังของภาคกลางและจิตรกรรมล้านนา มาเชื่อมโยงตามทัศนะส่วนตัวเพื่อสร้างสรรค์ให้เกิดจิตรกรรมไทยแบบไทยประเพณีในรูปแบบลักษณะใหม่ ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว แสดงออกโดยผ่านเรื่องราวเนื้อหาพุทธประวัติในแต่ละตอนที่เป้นคติ คำสอน แนวคิดปรัชญาต่าง เพื่อโน้มน้าวให้ชาวซึ่งในพระธรรมคำสอนตามหลักธรรมพุทธศาสนาและการแสดงออกทางศิลปะที่มีสุนทรีย์ตามอุดมคติไทย

ผลงานชุด การทับซ้อนของรูปทรงเครื่องประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ปี พ.ศ.๒๕๔๒ - ๒๕๔๕
Pile of ritual accessories 1999 - 2002

สิ่งทั้งหลายมีความแตกดับไปเป็นธรรมดา ทุกสิ่งดำเนินไป เคลื่อนไปสู่จุดสลายตัวอยู่ทุกขณะ
Normally everything shell decay and perish. It always goes on and on to the end.

การทับซ้อนของรูปทรง ๑,
เทคนิคสีอะครีลิค, ๑๔๐ x ๑๘๐ ซม.
Pile of ritual accessories 1,
Acrylic on Canvas, 140 x 180 cm.

การทับซ้อนของรูปทรง ๒,
เทคนิคสีอะครีลิค, ๑๔๐ x ๑๘๐ ซม.
Pile of ritual accessories 2,
Acrylic on Canvas, 140 x 180 cm.

การทับซ้อนของรูปทรง ๓,
เทคนิคสีอะครีลิค, ๑๔๐ x ๑๘๐ ซม.
Pile of ritual accessories 3,
Acrylic on Canvas, 140 x 180 cm.

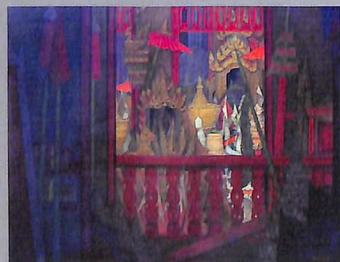
การทับซ้อนของรูปทรง ๔,
เทคนิคสีอะครีลิค, ๑๔๐ x ๑๘๐ ซม.
Pile of ritual accessories 4,
Acrylic on Canvas, 140 x 180 cm.

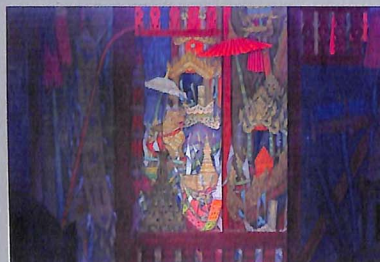
การทับซ้อนของรูปทรง ๕,
เทคนิคสีอะครีลิค, ๑๔๐ x ๑๘๐ ซม.
Pile of ritual accessories 5,
Acrylic on Canvas, 140 x 180 cm.

การทับซ้อนของรูปทรง ๖,
เทคนิคสีอะครีลิค, ๑๔๐ x ๑๘๐ ซม.
Pile of ritual accessories 6,
Acrylic on Canvas, 140 x 180 cm.

การทับซ้อนของรูปทรง ๗,
เทคนิคสีอะครีลิค, ๑๔๐ x ๑๘๐ ซม.
Pile of ritual accessories 7,
Acrylic on Canvas, 140 x 180 cm.

การทับซ้อนของรูปทรง ๘,
เทคนิคสีอะครีลิค, ๑๕๐ x ๒๐๐ ซม.
Pile of ritual accessories 8,
Acrylic on Canvas, 150 x 200 cm.

การทับซ้อนของรูปทรง ๙,
เทคนิคสีอะครีลิค, ๑๕๐ x ๒๐๐ ซม.
Pile of ritual accessories 9,
Acrylic on Canvas, 150 x 200 cm.

การทับซ้อนของรูปทรง ๑๐,
เทคนิคสีอะครีลิค, ๑๔๐ x ๒๐๐ ซม.
Pile of ritual accessories 10,
Acrylic on Canvas, 140 x 200 cm.

การทับซ้อนของรูปทรง ๑๑,
เทคนิคสีอะครีลิค, ๑๒๐ x ๑๘๐ ซม.
Pile of ritual accessories 11,
Acrylic on Canvas, 120 x 180 cm.

การทับซ้อนของรูปทรง ๑๒,
เทคนิคสีอะครีลิค, ๑๒๕ x ๒๒๐ ซม.
Pile of ritual accessories 12,
Acrylic on Canvas, 125 x 220 cm.

จองพารา ๑,
เทคนิคสีอะครีลิค, ๓๕ x ๔๘ ซม.
Chong-Phara 1,
Acrylic on Canvas, 35 x 48 cm.

จองพารา ๒,
เทคนิคสีอะครีลิค, ๓๕ x ๔๘ ซม.
Chong-Phara 2,
Acrylic on Canvas, 35 x 48 cm.

จองพารา ๓,
เทคนิคสีอะครีลิค, ๓๕ x ๔๘ ซม.
Chong-Phara 3,
Acrylic on Canvas, 35 x 48 cm.

จองพารา ๔,
เทคนิคสีอะครีลิค, ๓๕ x ๔๘ ซม.
Chong-Phara 4,
Acrylic on Canvas, 35 x 48 cm.

จองพารา ๕,
เทคนิคสีอะครีลิค, ๓๕ x ๔๘ ซม.
Chong-Phara 5,
Acrylic on Canvas, 35 x 48 cm.

จองพารา ๖,
เทคนิคสีอะครีลิค, ๓๕ x ๔๘ ซม.
Chong-Phara 6,
Acrylic on Canvas, 35 x 48 cm.

แม่ฮ่องสอน ๒,
เทคนิคสีอะครีลิค, ๑๖๐ x ๑๑๐ ซม.
Maehongson 2,
Acrylic on Canvas, 160 x 110 cm.

จองพารา ๑๔,
เทคนิคสีอะครีลิค, ๑๖๕ x ๑๑๐ ซม.
Chong-Phara 14,
Acrylic on Canvas, 165 x 110 cm.